

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 11.

V Mariboru 17. marca 1870.

Tečaj IV.

Cenitva zemljišč.

(Konec.)

Kdo pa je te grozne krivice kriv? Morebiti sama vlada in vladni možje sami? Nikakor ne na vse strani. Vlada skrbi res, da dovolj davkov spravi, in njeni možje nje menda raji porabijo od pastirkov kot od sorodnikov. Bi vladni možje bili, kar navadno niso, naše krvi našega naroda in stanu, pravi rodoljubi bi z nami več sočutja imeli in naše okolšine na tenko premerjali z okolišinami drugih krajev. Tujcem, še tudi pravičnim smo malo mar, ako pa še so sovražni, naganjajo drugod silama in še zvito na višje davke, da za svoje kraje loži nižje prihranijo. Nek mož te vrste je pri zadnji cenitvi okrajne cenivec s tem naviral, da jim je na-
puh podžigal, in tako pridži v okraj reče zaničljivo možem: Ze vem, da ne zmorete toliko ko vaš sosedni okraj. Tam so si spoznali toliko davka, ker so premožnejši od vas; ko-
liko pa bi tedaj vi zmogli. Razžaljeni v svoji veljavi za-
vrnejo oslepljeni cenivci ponosno: Ako oni okraj toliko zmore, še zmoremo mi več. In tako se je naviralo in na-
ganjalo po mnogih okrajih. To mi je pravil nazoč rodbinec — vradnik. — Nek oskrbnik V. grajšine na gornjem Šta-
jerju pa tistokrat svojim podložnim ni dal davkov povišati, temuč jih je na vse kriplje branil, da je komisija še prej-
šnje znižala, kar se je ljudem neverjetno zdelo. Rekli so: Prejšnje davke še bi že lahko odrajavali. To so lastne be-
sede oskrbnikove. Slovenec, bivši oskrbnik na nemški graj-
šini B—l je ves začuden, da so tam pol manjši davki, kot na enakih domačih pušah! Grajšak mu zagonetko raz-
reši, rekoč: Gostil sem komisijo in svoje ljudi na vso moč zagovarjal, že tudi zavoljo tega, ker imam sam mnogo zemlje, da se ovarjem mnogih davkov.

Tako in enako ravnanje dožene sem in tje ves drug čist znesek, ko v resnici je, in obdačenje po takem znesku je krivično, tam preveliko, tu premalo. — Največ krivice pri obdačenju si delajo 3jič domači cenivci sami, ker niso pravi, ker niso dovolj zvedenci, ker ne poznajo širokega sveta, ker ne vejo kako se drugod živi, oblači, stanuje, koliko se za se in svoje posle porabi, poprej ko goldinar čistega zneska za obdačenje ostane. Od vek in predavnih časov tlačeni, preobdačeni, pogrešanja, siromaštva navajeni kakor njihovi najbližji okraji, privolijo, odobrijo, da se jim po stari, pre-
veliki meri davki nalagajo; zraven še mislijo, Bog vé, kako dobro so svoj posel opravili. Ker ne poznajo razmer živ-
ljenja srečnejših krajev, ne vejo svojih slabejših zagovarjati, primerjati ni zahtevati, ni z razlogi dovolj podpirati, da jim ne gre toliko dače, dokler v vsem pešajo, hirajo, nevoljno životarijo. Cenivci, cenivci domači, ako bi hoteli in mogli pravi zvedenci biti, bi tedaj morali več dežel in njih živ-
ljenske razmere precej dobro poznati. Le takrat bi vedeli in mogli temeljito soditi: Dokler se nam tudi ne pomaga do podobnih dobitkov, vžitkov in ugodnosti, so dozdejni davki neprimerni, nepravični — preveliki.

Po teh razlogih se v Avstriji — na južni potezi od Dunaja — najmanjši davki plačujejo — ne po znesku, temuč ker se kaj lahko zmorejo — na nižjem in gornjem Av-
strijskem, že večji na gornjem Štajeru, še večji na srednjem, spet večji na Slovenskem, tam večji na Kranjskem (kder so jih lani po večletnem trudu in dokazu dr. Tomana nekaj znižali). Največji prestrašni pa so po ubogih daljnih okra-

jinah. Taka utegne tudi biti po severnih deželah od Du-
naja. Potovaje l. 1830 od Reke kraj morja v Senj in daleč, sem strmel golega pečevja, ktereга ima en sam kmet do 3000 plugov. Nekemu teh kmetov so tistokrat dva sina v vojake pobrali. Beži k gospodski ter jadicuje: Zakaj bi mo-
ral ob enem dva sina v vojake dati? Reko mu: za tvojo zemljo. Odgovori jim: Gospoda! vso zemljo, ktero gleštam na svojem svetu, donesemo jaz in moja sina naenkrat v treh koših sem v pisarnico. Kajti po vsem skalovju ne rase mu tam krme za eno samo kravo za celo leto. Zato pa tam tudi krave ni. Le ena ali dve kozici se date na 3000 plugih klaverno preživiti — in vendar mora od pluga 1 krajcar davka odrajavati — vkup 3000 krajcarjev ali 30 gld., kar je 30krat presilno, ker jih le gladuje in stradaje zmore na morju in ribjem lovu. Mesto davkov bi država take stanov-
nike še podpirati morala, dovolj da jej priredijo črskih bram-
bovcov in junaških mornarjev. To bi bila pravična razmera. Po drugih revnih krajih bo gotovo jednaka.

Za tega voljo naj tudi naši ljudje, posebno prihodnji cenivci zemljiškega čistega zneska teh opazk ne po-
zabijo in zraven naj na tenko in stokrat preberejo, prenuh-
tajo, presodijo, kar letošnje Novice v svojem 4. in 5. listu, na strani 25. in 35. in pred vsem na 36. o novi zemljiški davkarski postavi tako previdno razlagajo in rodoljubno sve-
tuje. Vsak kmet naj si naj koj ta dva lista kupi ali saj izposodi, pred vsem pa izvoljeni cenivci, da jih pozneje bu-
tare ne teró in huda vest ne peče. Bolj nevarne dobe za obdačenje za Slovane ni bilo, ko je sedajna, ker so si s se-
dejno vlado in njenimi zastopniki v politiskem oziru navskriž, in je zavolj te navzkrižnosti skoro vse hočeš nečeš razka-
čeno, kar pravično odmero moti.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Breskve in marélice.

Iz Perzije so breskve in marélice k nam prinesene, to sadje je toraj ptuje, in še sedaj jako mraza občutljivo; eve-
tejo zgodaj v spomladi, pa tudi rade pozebejo; so le za tople kraje, v mrzlih ne storijo.

Breskev in marélic je tudi več rodov: tako so breskve kosmate in gladke, kalanke in dorance; kalank se meso rado od košice odlušči, darane pa ne. Tudi je to sadje razne barve, mesa in okusa.

Tu se jih v izbiro nekaj imenuje:

1. Bela Majdalena (weisse Magdalenen-Pfirsich) dozori sredi avgusta meseca ali velkega serpana.
2. Rudeča Majdalena (rothe Magdalene) je do-
bra za vžitek konca avgusta, ker takrat dozori.
3. Zgodnja rudečka (frühe Purpurpfirsich) dozori v začetku avgusta.
4. Prezaljka (gelbe Wunderschöne) dozori sredi septembra.
5. Bela doranca (weisser Härtling) dobra za jed konec avgusta meseca.
6. Bela sladkula (weisse Nektarine), gladek sad, ki dozori konca meseca septembra.